

સાંદીપનિ - વાત્મીકી - વેદવ્યાસ - અત્રિ - વશિષ્ઠ - વિશ્વામિત્ર શાળા વિકાસ સંકુલ, મહેસાણા

તારીખ : ૦૭-૧૦-૨૦૨૩

પ્રથમ પરીક્ષા - ૨૦૨૩

કુલ ગુણ : ૫૦

વાર : શનિવાર

દોરણ : ૧૧ વિષય : નામાના મૂળતત્વો

સમય : ૨ કલાક

સૂચના : (1) બધા જ વિભાગ તથા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. (2) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નોના કુલ ગુણ દર્શાવે છે. (3) પ્રશ્નપત્ર ધ્યાનથી વાંચી નિયત સમયમાં પૂર્ણ કરો. (4) પ્રશ્નપત્રમાં ક્યાંય પણ જવાબ કે નિશાની કરવી નહીં.

વિભાગ - A

- ★ નીચેના પ્રશ્નો માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) 6
- (1) દેવાદાર-લેણદારનો સંબંધ કયો વ્યવહાર દર્શાવે છે ?
 (A) ₹ 8,000 નો માલ ખરીદ્યો (B) ₹ 8,000 નો માલ 'બ' પાસેથી ખરીદ્યો
 (C) ₹ 8,000 નો માલ ચેકથી ખરીદ્યો (D) ₹ 8,000 નો માલ આગથી બળી ગયો.
 - (2) જે તે રાજ્ય / કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશની બહાર કરવામાં આવેલ પૂર્તિના વ્યવહાર માટે કયો કર લાગુ પડે છે ?
 (A) CGST (B) IGST (C) SGST (D) UTGST
 - (3) માલની ઉધાર ખરીદી થાય ત્યારે
 (A) મિલકત વધે - દેવું વધે (B) મિલકત ઘટે - દેવું ઘટે
 (C) મિલકત વધે - દેવું ઘટે (D) મિલકત ઘટે - દેવું વધે
 - (4) બે ખાનાવાળો રોકડમેળ કેટલી પદ્ધતિએ તૈયાર કરવામાં આવે છે ?
 (A) 2 (B) 3 (C) 4 (D) 5
 - (5) નીચેનામાંથી કોનો પેટાનોંધમાં સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) વેચાણનોંધ (B) પેટા રોકડમેળ (C) ખાતાવહી (D) ઉધારનોંધ
 - (6) કોને ચોપડાઓનો રાજ્ય ગણવામાં આવે છે ?
 (A) આમનોંધના ચોપડાને (B) ખાસ આમનોંધના ચોપડાને
 (C) ખાતાવહીના ચોપડાને (D) વ્યવહારોની નોંધના ચોપડાને

વિભાગ - B

- ★ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં લખો. (પ્રત્યેકનો 1 ગુણ) 6
- (7) દ્વિનોંધી નામા (હિસાબી) પદ્ધતિ એટલે શું ?
 - (8) વસ્તુઓ અને સેવાઓ કરના અમલનું વર્ષ જણાવો.
 - (9) વટાવના પ્રકાર જણાવો.
 - (10) પેટાનોંધોના કેટલા અને કયા પ્રકાર છે ?
 - (11) રોકડમેળનો અર્થ સમજાવો.
 - (12) ખાસ આમનોંધ એટલે શું ?

વિભાગ - C

- ★ નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 3 ગુણ) 12
- (13) નીચેના પારિભાષિક શબ્દોની સમજૂતી આપો.
 1. ધંધાકીય વ્યવહાર 2. જવાબદારી 3. મહેસુલી આવકો
 - (14) નીચેનાં ખાતાઓના પ્રકાર (વર્ગીકરણ) જણાવો.
 1. ધર્માદા ખાતું 2. કોપી રાઈટ ખાતું 3. દેવાદાર ખાતું
 4. ગુજરાત કોલેજ ખાતું 5. યંત્ર ખાતું 6. આપેલ કમિશન ખાતું
 - (15) નીચેના વ્યવહારોની આમનોંધ લખીને તે વ્યવહારોની હિસાબી સમીકરણ પર અસરો સમજાવો.
 1. રૂ. 50,000 રોકડ લાવી ધંધો શરૂ કર્યો.
 2. રૂ. 5,000 નું ફર્નિચર ખરીદ્યું
 3. રૂ. 10,000 નો માલ 'ક' પાસે ખરીદ્યો.
 - (16) નીચેના વ્યવહારોની વિરાટના ચોપડે ખાસ આમનોંધ લખો.
 1. શર્માને ચુકવેલ રૂ. 800 વર્મા ખાતે ઉધાર કરેલ છે
 2. રૂ. 7,000 ની પડતર કિંમતનો માલ આપી રૂ. 8,000 નું ફર્નિચર ખરીદ્યું
 3. રૂ. 3,500 જે નરેશ પાસે લેણા હતા તે વસુલ થઈ શકે તેમ નથી

અથવા

- (16) ખાસ આમનોંધમાં નોંધાતા વ્યવહારોનું વર્ગીકરણ સમજાવો.

★ નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 4 ગુણ)

(17) નીચે આપેલા વ્યવહારો પરથી રાજેશભાઈની આમનોંધ તૈયાર કરી ખતવણી કરો.

એપ્રિલ 2023 1 રૂ. 3,00,000 રોકડ તથા રૂ. 50,000 નું ફર્નિચર પંથામાં લાગ્યા.

" - 5 ફોરમ પાસેથી રૂ. 90,000 નો માલ રોકડેથી ખરીદ્યો.

(18) શ્રી વિજયના ચોપડેથી તા. 31-3-2023 ના રોજની બાકીઓ પરથી કાચું સરવેયું તૈયાર કરો.

ખાતાનું નામ	રકમ (રૂ.)	ખાતાનું નામ	રકમ (રૂ.)
મૂડી ખાતું	50,000	મજૂરી	9,000
પગાર ખાતું	10,000	ખરીદી	70,000
ગ્રાહકો	20,000	ધંત્ર	21,000
વેપારીઓ	10,000	વેચાણ	60,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ	20,000	વેચાણ પરત	8,500
મળેલ કમિશન	6,000	ખરીદ પરત	6,500
દેવીકુંડી	7,500	શરૂઆતનો સ્ટોક	30,000
લેણીકુંડી	11,500	બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	20,000

વિભાગ - E

★ નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (પ્રત્યેકના 6 ગુણ)

(19) નીચેના વ્યવહારો પરથી દિપાલીના ચોપડે આમનોંધ લખો.

2023 માર્ચ - 1 રૂ. 80,000 રોકડા, રૂ. 50,000 ના લેણા, રૂ. 10,000 ના દેવા અને રૂ. 15,000 નો માલ સ્ટોક લાવી વેપાર શરૂ કર્યો.

" - 5 રૂ. 40,000 ની જિજ્ઞા પાસેથી 10% વ્યાજે લોન લીધી

" - 8 ગુજરાત સમાચારનું જાહેરાતનું બિલ રૂ. 3,000 ચુકવ્યું

" - 12 મહેશ ટ્રેડર્સમાંથી રૂ. 20,000 નો માલ 10% વેપારી વટાવે ખરીદ્યો, લારીભાડાના રૂ. 100 રોકડા ચુકવ્યા.

" - 15 ઘરભાડું રૂ. 7000 રોકડેથી તેમજ જીંદગીના વીમાનું પ્રિમિયમ રૂ. 2500 ચેકથી ચુકવ્યું

" - 20 વેચાણ કિંમત પર 20% નફો મળે તે રીતે રૂ. 5000 ની મુળકિંમતનો માલ રોકડેથી વેચ્યો.

(20) નીચેના વ્યવહારો પર રાજેશ ટ્રેડિંગ કંપની કે જે અનાજમ (ઘઉં, ચોખા, બાજરી) ના વેપારી છે તેમના ચોપડે ખાનાવાળી ખરીદનોંધ, વેચાણનોંધ તૈયાર કરો.

2022 ડિસેમ્બર -1 અમિત ટ્રેડર્સ પાસેથી 1000 કિગ્રા ઘઉં રૂ. 20 દર કિગ્રા ના ભાવે, 400 કિગ્રા ચોખા રૂ. 40 દર કિગ્રાના ભાવે અને 500 કિગ્રા બાજરી રૂ. 15 ના ભાવે 10% વેપારી વટાવે ખરીદ્યા

" - 3 વિપુલ ટ્રેડર્સ પાસેથી 500 કિગ્રા ઘઉં રૂ. 25 ના કિગ્રા ભાવે અને 300 કિગ્રા બાજરી રૂ. 12 ના કિગ્રાદીઠ ભાવે 1 માસની શાખ પર ખરીદ્યા

" - 8 ખુશી ટ્રેડર્સને 700 કિગ્રા ઘઉં રૂ. 30 ના કિગ્રાદીઠ ભાવે અને 200 કિગ્રા ચોખા રૂ. 50 ના કિગ્રાદીઠ ભાવે વેચ્યા.

" - 10 પ્રાર્થના ટ્રેડર્સને 250 કિગ્રા ચોખા, કિગ્રાદીઠ રૂ. 60 ના ભાવે અને 500 કિગ્રા બાજરી કિગ્રાદીઠ રૂ. 18 ના ભાવે વેચ્યો. તેઓએ અડધા નાણા તરત ચુકવી આપ્યા.

" - 15 અર્યના ટ્રેડિંગ કંપનીએ 800 કિગ્રા ઘઉં રૂ. 30 કિગ્રાદીઠના ભાવે અને 400 કિગ્રા ચોખા રૂ. 70 કિગ્રાદીઠના ભાવે મોકલવાનો ઓર્ડર આપ્યો.

(21) નીચેના વ્યવહારો પરથી શ્રી જેઠાલાલનો ત્રણ ખાનાવાળો રોકડમેળ તૈયાર કરો.

2023 જુલાઈ - 1 શરૂઆતની રોકડ સિલક રૂ. 20,000, બેન્ક ઓવર ડ્રાફ્ટ રૂ. 2,000

" - 8 રૂ. 5,000 બેન્કમાં ભર્યા

" - 10 રૂ. 700 સ્ટેશનરીના રોકડા, રૂ. 500 પગારના ચેકથી ચુકવ્યા

" - 13 પોપટલાને રૂ. 3050 ના હિસાબ પેટે રૂ. 3000 રોકડ ચુકવી હિસાબ ચુકતે કર્યો.

" - 15 બબીતાને રૂ. 10,000 નો માલ 10% રોકડ વટાવે વેચ્યો. 50% રકમનો ચેક મળ્યો જે બેન્કમાં ભર્યો અને બાકીની રકમ રોકડ મળી

" - 20 ચંપકલાલે 5050 ના હિસાબ પેટે રૂ. 2500 રોકડા અને રૂ. 2500 નો ચેક આપ્યો જે બેન્કમાં ભરાવી દીધો.